

SELMECZ.

Szépirodalmi, társadalmi, közgazdasági és tanügyi hetilap.

Hontmegyei közlöny.

Megjelen minden vasárnap.

Hirdetések és előfizetések Horváth A. kereskedéséhez, a lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez küldendők.

Hirdetések felvételnek Budapesten, Décsben és Prágában Haasenstein és Vogtelnél.

Előfizetési feltételek:

Helyhen házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:
 Egész évre . . . 5 frt. — kr.
 Félévre . . . 2 frt. 50 kr.
 Negyedévre . . . 1 frt. 25 kr.
 Egyes példány ára 10 kr.

Szerkesztői iroda: Planck-féle ház.

Háromhásas kis sor 10 kr.

Bélyegdíj minden ígatásért 30 kr.

T. előfizetőinkhez!

Midőn t. előfizetőinktől bocsátot körülünk lapunk egy napi késeme miatt, egyszersmind kötelességünknek ismerjük ennek okát is megmondani. — Joerges Ágoston selmeczi nyomdász-könyvkereskedő lapunk utóbbi számát önkénytelenül tudtunk nélkül tetemesen megcsönkította, a mennyiben a már kész példányból azon sorokat, melyek neki nem tetszettek, kivette. Ilyen gaztett elkövetőjével nem akarván többé összeköttetésben lenni, Machold úrhoz fordultunk levélben. — E levelezés s egyéb intézkedés késleltette lapunk megjelenését.

A szerkesztő.

Társadalmi állapotaink.

III.

Nálunk a társadalmi körök, vagy kotteriák, nem bizonyos kitűzött magasabb elvek, hanem gyakran a rokonság, származás, foglalkozás, meg érdekközösség szerint képződnek; dönt azonban ez utóbbi. E téren, ha egyik a másiktól elkappa valahogy a hasznát, testvérekből is halálos ellenségek lesznek. Származásra nézve, mint már említett a dunáninneni kertület minden részéből ide származott idegenek sokaságában az eredeti selmecziek egészen elmosódnak, s így Selmecz nem a selmeczieké, mint Amerika nem az amerikaiaké. Az ide származottak között némileg hangadók a sepeességiek, kik mint köztudomásilag szőlőföldjüket szeretik a helybeli piac egy részét szőlőföldjük főbb városai után neveztek el. Így azon hely, hol a tej, sajt és turó árultatik: Késmárk; ennek átellenében, hol a napos oldalon legtöbb ember szokott ácsorogni és nézegetni: Lőcse; a felsőtér pedig, hol kivált vásárok alkalmával csupa fazekasok árulnak: Topfchau (Sepeességén Dopschau). Egyéb lakosság árnyalatok a hozzájuk egyben vagy másban közeledni elismekkez csatlakoznak.

Legidegenebbek még a zsidók, kiknek egykor a bányavárosokat 7 mtfünyire megközelíteniük sem volt szabad. Most már lassankint szaporodnak, s ámbár boltokot még nem nyitottak: a husárosokat mégis kivetették a nyeregéből.

Selmeczen sok idegen szedte meg magát az italmérésből. A zsidók ezen üzletet országiszerte folytatják; itt is elkezdtek s e révén annál inkább boldogulhatnak, minthogy a városi szesz-és pálinka- mérés haszonbérletje is hitrokonuk. — Általánosan tudva van, hogy ők jobban összetartanak, mint a keresztények. — E részben legközelebb állanak hozzájuk a kereskedők, kik testületléte szövetségbe monopolizálják a közönséget és a takarékpénztárt; némelyik többet szedvén szakálára, mint a mennyi hitelle bír s csak halála után sül ki, hogy több adóssága volt, mint vagonya. De a rangot standesmáig minden módon meg kellvén tartani, némelyik fűszerárú oly czikketeket is árul boltjában, mik nem oda valók: szatócs árukon kívül tart bort, bocs-kortalpat, cipőt, álézakát, nürnbergi árukat, kautsuk öltözéket, bábukat, gyermekjátékokat, fehér edényt, kendert, ostorokat, nád- és drájszját, kefét, vasszőgeket, szesz italokat, seprőket stb. s ha lehet, melléközlettel is foglalkozik: lottériával, trafikával, gemische Waaren-Handlunggal. — Némelyeknek azon eljárása, hogy áruikat a külföldről hozatják, hol olcsóbb, éppen nem mozdítja elő a hazai ipar felvirágzását. — Csak a liszt hazai, mely fűszerből szerencsére legtöbbet adnak el. Malmok és molnárok feleslegsek.

A városi hatóság, hogy a malomhaszonbért kipótolja a más helyről ide szállított lisztre vámat akar vetni, mi által a fogyasztók terhelhetnének.

A kincstárnak saját gőzmalma és a kamarai udvarban élelemszer boltja van, s így a kereskedőkre szállandott haszon a kincstárnál marad. Egyéb verseny, mit a kereskedők maguk között rendeznek nem érdemel említést. — Kik meg egyedül vannak, árulnak, a hogy akarnak, néha 200%-al is; milyen itt az egyetlen könyvkereskedő és nyomdász, kinek zsarlásai ellen igen sok a panasz s oly általános az elégtelenség, hogy ez által az irodalmi termékek forgalma is tetemesen csökkent, ezen kívül a kefekötő, timár bádigos, kötélverő, rézműves, rézműszó is egyedüliek a maguk nemében, sőt még a Nr. 1 hordárnak s a kutyapezsernek sem teremtett még az iparszabadság versengársakat.

A megszüntetett czéhrendszerhez legszívósabban ragaszkodnak még a csizmadiák azon káfaus kedvéért, hol szombatnóként árulják munkáikat, hogy kiün a piacon fizetendő helypénz a zsebökben maradjon. — E korlátolás megszüntetését már régen kérelmetek más városok példájára hivatkozva, hol az odavalók mentek e tehertől, mivel ugy is viselik az illető város által kiírt egyéb terheket. — A kérelem méltányos s hisszük, a hatóság is az lesz.

Némi czéhbelséget fenntartanak még a pékek is, legalább a perecz és az alumíniumi bochnia-sítésre nézve. Utóbbira kizárólag a protestánsok. — E monopoliun természetesen legtöbbet használ az illető péknek, daczára minden ellenörködésnek, s legtöbbet árt bizonyos fiatal gyomroknak.

Tanádi.

A selmeczi

erdő s körpolgárság története.

(Folytatás.)

Egymás között a körpolgárok külön, organizált egyesületet nem képeztek, nola bizonyos, hogy köztük még e század elején is példás testületi szellem uralkodék. Ezen testületi szellemnek csupán maradványait ismerjük jelenleg, nevezetesen a körpolgárok u. n. representansában, ki — rendesen korszertint a legidősbik — a jogosítottak kebeléből megválasztatván a körházipolgárság összességét, ugy a hatóságokkal, mint magánosokkal szemben kifele képviselte, továbbá esetről esetre a közgyűléseket összehívta, azokon elnökölt, a közgyűlés határozatait a jegyzővel együtt végrehajította s a körpolgárság e kapcsolók erőd, tehát egyesületi ügyeit intézte — természetesen minden díjazás nélkül.

Ezen nobile officium, a mostani nemzedék előtt is ismeretes kezelői, mint utolsó representansok közül említenők: néh. Ertl Vilmos és boldog emlékü Fajnor József, ki utóbbi előhaladottabb kora s tartós betegsége folytán általa számos éveken át viselt ezen tisztségről lemondván, helyébe Krecsmáry Mihály úr 1872. évben egyhangulag representánsnak megválasztott; s mint olyan jelenleg is működik.

Az utóbb említett representans megválasztatása óta a selmeczi körházipolgárok intézményének történetében új korszak nyílt, mely valósággal a reformálás korszakának mondható; melynek incidenseül nemcsak azon napról napra általánosabbá vált meggyőződés szolgált, hogy ezen elavult, nehézkes s magában rejtvezen institutio a jelenkor előhaladottabb s szabályozott organismusai mellett tarthatatlanná lett, hanem, s még inkább a bányakapitányságnak e tárgyban számos felhívásai, sürgetései, melyek az itt-ott felmerülő nehézségek s visszaélések megszünte-

tésére és az egész intézmény szabályozására céloztak, döntőleg hatottak a jelzett meggyőződés s felismerés megértetésére. Ezen előzményekhez járult még azon körülmény is, hogy 1871. évben az akkori igazságügyminiszter Horváth Boldizsár által a kisebb királyi haszonvételek (minorá regalia) megszüntetése illetőleg országos alaphőli megváltása tárgyában egy törvényjavaslat a képviselőházhoz beadott.

Mint hogy pedig az utóbb említett törvényjavaslat, csak is a földesuri jogon gyakorlott kisebb kir. haszonvételek szabályozását tartalmazta, ellenben a bányavárosokban fennálló erdős körházipolgári intézményt érintetlenül hagyta; valamint tekintve hogy ezen specialis, mondhatni magánjogrendszerünkben exotikus, majdnem ismeretlen intézmény, ugy az általános bányatörvény behozatalánál, mint az 1861. évi országbírói értekezletnél figyelembe nem vétett: kétszeresen indokoltnak is az idő elérkezettnek látszott, ezen a törvényhozás által még figyelemre nem méltatott, egészen ismeretlen intézményt, éppen akkor határozott, hogy a kor igényeinek, s a jogrend általános elveinek megfelelő alakba önteni, midőn a kisebb kir. haszonvételek megszüntetése a napi rendre tűzött. Mert a mily kétségtelen a körházipolgári jogosítvány léte több sz. kir. bányavárosban, ép oly kétségtelen annak hasonlatossága a bormérés kisebb kir. haszonvételével, melylyel oly szoros, oly benső összefüggésben áll, hogy az ennek léte vagy megszüntetése mellett felhozható okok amarra is, s egyaránt felhozhatók, nem is említve, hogy az mint a bányamiveléssel összefüggő, a fentiekénkívül még külön közigazdászati szempont alá is esik; mely utóbbi körülmény azt is okozhatta, hogy a körházipolgári intézmény a hasontermesztői tárgyak országos szabályozásánál eddigéig mellőztett; miből viszont csak az következethet, hogy a Waldbürger-i intézmény szabályozása specificus természeténél fogva külön specialis intézkedéseknek maradt fenn-tartva.

Mind ezen külső s belső körülmények összetalálkozása elodázhatatlanná tette a körházipolgarok összességének viszonyát a kisebb kir. haszonvételrel szemközt, az erdő polgarok bormérési jogát, valamint azok jogviszonyát a bányaműveléshez mérve korés célszerűen s a netáni ellenérdekek kiegyenlítése mellett szabályozni; minek következtében a körházipolgarok 1872. évben tartott közgyűlése ezen utóbbi szabályozást beható tárgyalás alá bocsátotta, egy e végből kiküldött bizottság által tervezettet kidolgoztatt, ezen tervezettet végleg el is fogadta s az ennek alapján kidolgozott alapszabályokat felsőbb megvizsgálás, illetve jóváhagyás végett az illetékes bányakapitánysághoz felterjesztette.

Fejtegetésünk elérte ezzel a szóban lévő institucionak ez dőszertini stádiumát; s habár fentiekben a kitűzött célt rendelkezésünk alatti adatok fonalán megközelíteni, s ezen kebelünkben fejlődött s maig is fennálló, de nagyrészt ismeretlen intézmény történetére s multjára kellő tájékozást nyújtani iparkodtunk; ugy hisszük, hogy nem élünk vissza a t. olvasó türelmével, ha az épp említett szabályozati tervezetet, melylyel az eddig meglevő

állapot megváltoztatni szándékolattott, a következőkben megvilágítjuk.

Ezen szabályozati tervezett 1. §-ában a körházipolgarok, eddigéig élvezett bormérés joga, miként ez a jelen cikksorozat elején megemlített oklevelekben, szabályokban, s borrendekben megállapított, hosszu szokás s gyakorlat által szentesített módon gyekotottot, továbbra is biztosítottik olykép, hogy a Waldbürger nemcsak a bort korlátlanul mérheti, hanem a borsópróból készített pálinkát (lagerbrauntwein) is szabadon árulhatja; — továbbá a 2 §-ban kimondatik, hogy ezen jogosítvány „realjog” mely az illető lapon telekönyvileg is kitüntetve levén annak mindenkori birtokosára is száll; továbbá a 4. §-ban miud azon házak megemlittetnek, melyek ezen jogosítványval régi idő óta felruházva voltak s min: olyanok ezen szabályozatban is elismertetnek u. m.

A. az I. negyedben:

1. Schuster Antal háza 1/I. sz. a.
2. Flemming Vilma háza 2/I. sz. a.
3. Az evangelicus egyházközség háza 3/I. sz. a.
4. Özv. Sommer Alojzia háza 4/I. sz. a.
5. Özv. Valentiny Józsefné háza 6/I. sz. a.
6. Zuan Bertalan háza 7/I. sz. a.
7. Krecsmáry Mihály háza 8/I. sz. a.
8. Fajnor József örökösének háza 9/I. sz. a.
9. Szilanka Sándor háza 12/I. sz. a.
10. Bogyá János háza 41/I. sz. a.
11. Az apácák háza 43/I. sz. a.
12. Az u. n. magosház (városé) 45/I. sz. a.
13. Gaitner Tivadar háza 46/I. sz. a.
14. Wnatsko Ferencz előbb Kachelman örökösök háza 47/I. sz. a.
15. Az akademiai laboratorium épülete 67/I. sz. a.
16. A volt kórházi — most törvényszéki — épület 66/I. sz. a.

(Folytatás köv.)

Alakuljon „közművelési egyesület” Selmeczen.

Nem tudom, ha fogékony talajra talál-e az eszme? S vajlon lesznek-e elegen, a kik nemcsak megértének, de egész oda adással és ügybuzgalommal e dolgok élére állanak is? . . .

Nem járna az egész az illetők részéről semmi áldozattal. Csak jó indulatú szorgalmat és tevékenységet kíván az egész. Ez pedig áldozathozatalnak nem mondható, ha valaki részéről elváratik. Sőt ellenkezőleg: hiányosan tölti be feladatát s nem ember az, ki magát e földi erények egyikével sem ékesíti fel.

A dolgok közepébe — „in medias res” — vágok egyenesen: „Közművelési egyesület”-et kell alakítani Selmeczen, melynek feladata lenne minden oly ügyet és eszmét felkarolni, életre hozni, megvalósítani, mi a társadalmi jólétet és művelődést bármily tekintetben előmozdítani képes.

Tárcza.

A tiszta levegő fontossága.

Tóthfalusi Gyula tr. közegészségtani tanársegédétől.

(A „Közegészségi lapok”-ból.)

Részemről szükségesnek, igen fontosnak tartom, hogy bizonyos dolgokat ne tartsunk annyira „természetesnek”, melyeket kissé behatóbban, komolyabban megfigyelni, hasznosítani kárhíveszést idévszetegetés és felesleges volna, ne usszunk a felületesség és közöny amaz árszáj, mely a gondolkodást, a körültekintést csak hűymálja, szóval; mely a „minden tudást” szenvedli, — hanem igyekezzünk mindent több oldalról megvilágítva szemlélni, mert míg egy részről megjutalmazandó fáradságunkért, más részről gyönyört, élvezetet szerez s mindenkifölött megtanít arra, hogy a különböző körülmények között öntudatos tájékozottsággal hassunk, önmagunk s mások physisikai s szellemi jólétének előmozdítására. De ha már a mindennapi élet több tekintetben megköveteli tőlünk ezt, mennyivel jobban kimagaslik e fontos követelmény akkor, mikor önmagunk, környezetünk és a közegészség forog kérdésben. Ne legyen „a köz- és magánegészségügy” csak fölkapott phrázis, üres divatos szó, melyért csak azért rajongunk, mert „újság”; ne csoportosuljunk zászlója alá, csak kíváncsiságból, legfeljebb esetleg dilettantismusból csupán azért, mert általában oly tételekkel foglalkozik, melyeket „mindenki nagyon jól tudni látszik”, melyek gyakran nagyon „természeteseknek” tűnnek fel, s ezzel most kimertive hisszük a közegészségügyetudományt? Épen nem! Az igaz, hogy talán néics senki, ki ne tudná, hogy jó levegő, víz, tiszta sz. elkerülhetlen életszükségletek, ez annyira természetes, hogy e fölött tovább beszélni unalmas, kissé behatóbban gondolkodni pedig plane felesleges dolog.

Sajnos, hogy számosan ily meggyőződésben élnek! Szóvesztegetés volna itt hosszabban bizonyítani azt, hogy ez mennyire téves, hogy ez ránk, környezetünkre, s a tudományra is mennyire veszélyes hatással

van. Az érdeklődés mindenesetre szép, csak az felületlen ne legyen, hanem igyekezzünk „a jó víz, levegő” stb. szükségességét tovább elemezni, annak befolyását magán és közegészségünkre különböző jelenségeiben kutatni, apróbb részleteiben firtakozni: szóval a phisikai tényezők rejtelmeibe körültekintőben bepillantani, hogy ezek velünk minő oki s okozati összefüggésben állanak; ha így teszünk, bizonyára míg egyrészt s nem lesz minden oly hamar „természetes”, másrészt öntudatosabba fogjuk előmozdítani saját s a mások jólétét. Rendkívül sok, és ma még homályos kérdés várja itt megfirtését, számtalan természeti jelenség a titok sötét burkával van eltakarva még szemünk elől, melyeknek firdarhatlan, alapos buvárátla, kitartó firtakozás után jöhet el csak az idő, midőn a „magán és a közegészségügy” megmagyarázhatá azt, hogy az „egészség mily drága kincs”, s hogy azt minő óv- és védszerekkel biztosíthatjuk magunknak, hogy népkárokat, az emberséget megzitedelő pusztító járványokat és betegségeket miként előzhetünk meg, feloldhatunk el körülköből, és az emberiség nyakáról. E terhes és nagy feladatot hagyjuk a buvárra, az általuk nyújtott pozitív tények s tapasztalatok fölött azonban szorjúk meg egy kissé behatóbban elmélkedni, ezek iránt komolyabb érdeklődéssel viseltetni, ekkor bizonyára nem nyugosunk meg majd oly hamar ama naiv meggyőződésben, hogy valami oly „nagyon természetes”, hogy azt a valamit oly „nagyon jól tudjuk”, hanem igyekezni fogun a tudomány által nyújtottakat egyszerűsment hasznunkra is fordítani s nem csak tudni és természetesnek fogjuk találni azt, miszerint a „jó levegő, a jó ivóvíz” stb. stb. nélkülözhetlen az egészség virágzására, hanem minden áron törekedni is fogunk arra, mennyiben kinek-kinek körülményei lehetővé teszik, hogy a friss levegőt ne zárjuk ki lakásainkból. Mennyivel többre fog vezetni ez! Jelen soraimban oly tárggyal fogok foglalkozni, mely már sok helyen el lett mondva és leírva, melyet olvasásim közül bizonyára többen természetesnek, általánosnak tudva lévőnek fognak mondani, részemről azonban annyira fontosnak, a „köz- és magánegészségügy” egyik oly sarkalatos tételének tartom, hogy a többszöri, több oldalról megbeszélése a tárgynak míg egyrészt jobban megvilágítja, érthetőbbé teszi azt, másrésztől okvetlen szükséges a komolyérdeklődés növelésére. Különbösen is folyton új eszméket pengetni akarunk, midőn még a létezők sem vertek

siumi tanári kar az akad. ifjúság által képezett két sor között. A menetet diszruhás hajdúk zárták be.

A menet a r. k. templom elő érve, a legszebb rendben vonult be a templomba, mely zsúfolásig megtelt a számos részvevővel. Az oltár előtt állott a ravatal, melyet a selmecei lelkes nők által adott koszorú és Deák Ferencz mellszobrára díszített körülötte pedig a halhatatlannak lelke lebegett buzdítva, lelkesítve a jelenlévő ifjúságot mind arra, a mi nemes, a mi igaz, a mi szent s kitartásra intve az élet delét áthaladottakat: az igaz érdem előbb-utóbb elnyeri méltó jutalmát s habár a magyarnak nemis köből rakott pantheonja s nem „épit emlékül oszlopot érzékből“, szentül megörzi nagyjai emlékét s hűen átörökíti azt a késő utódokra.

A gyűlés és szertartás után a menet — az állangyműnásiumi ifjúság kivételével, mely előtt a tanodában Ormay tanár tartott lelkesült beszédet — az ág. ev. templomba vonult. — Az e. lelkes (Hendl Vilmos) által mondott, szépen kidolgozott, lelkes beszéd leirhatatlan hatást gyakorolt a jelenlévőkre, oly annyira, hogy az ünnepélynek — kétségkívül — ez képezte fénypontját. Az ünnepély a „szózat“ eléneklésével végződött.

Veres.

Ipolyság feb. 17. 1876.

Mai napra kitűzött évnegyedes közgyűléstünk alkalmával róvta le Hontmege községe külsőleg, részint gyászstieni tisztelet tartása, részint hozott végzése által Deák Ferencz elhalt nagy hazánkja iránti hála adójának szavakban kifejezett részvét. A megyeház erkélyéről lenegő gyászolóok csak gyenge jelenlével szolgált a nagy fájdalomnak, mely a kebleket eltöltötte. A megyeház termei szokatlanul rosz idő s járhatatlan utak daczára megtelet minden osztályú községgel, mely mindenek előtt csendes ünnepélyességgel a megyei várnagy-szolgabíró Pro nary Mihály általi, régi insurrectionalis feketével bevont zászló elővittele s Podhorszky György megyei alisp. vezérlete mellett a szent egyháza vonult. Résztvettek a menetben: az összes megyei tisztviselői kar, az ipolysági királyi törvénysek, a járásbírók, a 62. honvéd zászlóalj tisztikara, az izraelita hitközség elöljárósága, az adóhivatal s a takarékpénztár tisztviselőse, a városi képviselő testület, a temetkezési egyelet zászlóalja és számos magányevének, egy az egyházi mint világi rendből az utóbbiak sorában a kerület országgyűlési képviselője Pacz o lay János. A templom szinte zsúfolásig megtelt, hol még előbből az ipolysági elemi és állami polgári tanodák növendékei, valamint nagy számú gyászba bítözött elegans női község helyet foglat. A feketével bevont oltár előtt emelt, számos gyertya és fáklyákalt, s a megyei kivontkar-dók hajduktól környezett gyászavatalon Deák Ferencz családi czi-mere volt fűggeszve, körül övezve gyönyörű élő virágokból készült koszorúval, melyet a Steinlein gróf ház Chorinszky Igó gr. s mb. tag által küldött; egy másik szép csínált virágokból álló koszorút a megyei nőegylet helyezte a koporsóra, míg a harmadikát Szabad-hegyi-Boronkay Kamilla küldötte. A gyászmit segédlettel Simonyi Rézszó dréglépalánki esperes tartotta, a gyászbeszédet Ipolyság város plebánusa Stéger Imre, kinek megható, hazafiai eszmékkel gazdag, általános tetszésben részesült szónoklata hiven eszettele a mezet és hallgatónak fájalmát. Az isteni tisztelet végeztével a me-net harangzúgás közt azon rendben mint jött, tért vissza a megyeházhoz, hol nemskóra a megyei közgyűlés kezdetét vette.

A gyűlés megnyitó beszédében jelezé elnököt alispán úr, miszerint megyei főispán ó mlának Budapesteni akadályoztatásánál fogva reá háromlott mai nap a nehéz és fájalmas kötelesség a megmérhetlen ves-téségről értesíteni a megyei községeket, mely ezt, valamint a hazát Deák Ferencz halála által érte. De részéről csak néhány szóval akarja eszeteleti a vesztésge felletti mély bánatot, mert a többi, szerinte, a történelmi feladata. És miután a szóló alispán a megye mélyen érzett fájalmát rokon szerves szavakban előadta s felemlítette volna, hogy a nemzet halottjának temetésénél Hontmege községe is számos és díszes küldöttség által képviselve volt ezáltal indítványozza: 1) jegyző-könyvileg kifejezni azon fájalmát, melylyel Hontmege községe részéről az országos gyászban mélyen osztozik, mint különben is oly megye, mely Deák politikai elveit vallotta magáéinak. 2) Felolvastatni ille-t a megyei gyász küldöttség jelentését, melynek leírásával a temetést illetőleg az megbizva lett. 3) Megyevégzéségek elrendelneti Deák Ferencz arcképeinek közadakozások utjani megszerzését s a megye termémben kifűggesztését. A megye községe által állva hallgató parentáló beszédét azon óhajással végzé közhelyeskedést köszönöki alispán: hogy vajha mindig a nagy halott szelleme öröködjék a nemzet sorsa felett! Azután Dacsó Pál mint előadója a Budapestem járt temetési küldöttség által választott bizottságnak, közlőlegem és tetszés közt ol-vasta ugy a történelmebló vett mint saját egyéni megjegyzésekkel kísért leírását a temetési szertartásnak, melyet e helyittí terjedelménél fogva is vissza adunk körünkön kívül esik; e jelentés azonban az elnök és Pa-zolay János indítványaihoz képest egész terjedelmében a megyei jegyző könyvében iktatnati a megyei levéltárba tétetni, kinyomatni a megye bizottsági tagoknak s a nagyobb megyei községeknek megküldetni há-tározatot.

r. l.

Tisztelt szerkesztő úr!

Kiváncsian vártam becses lapjának f. hó 20-án megjelent számát, már csak azért is, mert a múlt hét egy oly eseménynek volt tanúja,

mely egy részről a mily gyászos és fájalmas, más részről oly megtisztelő Selmecei városára. Ertem a Deák Ferenczért tartott gyász isteni tiszteletet. Nagyon sajnálom, hogy az ünnepély leírása csak a „külön-félék szük keretű rovatába szorult.“ Ne várja t. szerkesztő úr, hogy én talán helyre ütöm a hibát, *) mert csak egy kis szerűd észrevétel, akarok kockáztatni és egy kis helyrepedést bátorodom tenni. — Azt olvassom a gyászünnepélyről szóló sorokban, hogy az ünnepély fénypontját az ev. lelkes hazafias beszéde képezte, önkénytelenül támadt bennem azon kérdés: miért nem tartatott ezen alkalommal gyászbeszéd a kath. egyházban is? talán az illető uraknak is fáj a foguk még 1873. jun. 28-a óta? arra, hogy talán egy kis figyelmélet lett volna az ok, gondolni sem merek. Így ök csak azt tettek meg, mire hivatalos állásuknál erkölcsileg köteleze voltak, de nem azt, mit töltök a hazafiaság meg-köveit. Akkor, midőn egy nemzet minden rétege vetődik a tisztelet, hála és érdem elismerésének kimutatásában, ök csak azt teszik, mire hivatalosan köteleze vannak. A jelen volt közönségből többen kérdőzködtek ezen vétkes mulasztás oká felől, de választ senki sem tudott adni, észrevétel azonban nem egyet, és csipőset lehetett hallani. Ha a ft. esperes-plebánus ur talán még nem pihente ki az út fárada-lmat, megtehetette volna valamelyik segédlelkész. Ez a szerény észre-vételem.

A helyre pótlás pedig abban áll, hogy a r. k. gym. ifjúság az ünnepély csak egy részében vett részt, mert a kath. szertartás bevé-gesztével eltávozott, mint később hallottam — azon célból, hogy a tan-ítézetben egyik tanár ur tartott emlékbeszédet az elhunyt hazafi fölött.

hy.

Kölnöfélék.

— — A „Fővárosi Lapok“-ban következő honleányi felhívást ol-vastunk a „Gartenlaube“ magyarországi előzetítőihez: Eppen akkor, midőn az egész ország át van hatva királyasszonyunk egy magasztos tettétől, a „Gartenlaube“ nem átalott oly czikket adni ki, mely egy-aránt sérthette a királynét és a magyar nemzetet. Nem érdemil-e meg ezért, hogy e lapot minden magyar megvesse. — Mődunkban áll e meg-vetést súlyosan éreztetni e képes lappal, melyet sok magyar család tart, főleg a nők körébl. E nőkhöz fordulok most azon felhívással, hogy a „Gartenlaube“ jövő számát e felirattal, „retour“ küldjék vissza. Követeli ezt önéreztünk s ama hódoló tisztelet, melylyel királyasszonyunk iránt viseltetünk. Nagybánya, 1876. febr. 7-én Özv. Humzer Vidorné, s. Thaisz Fanni.“ E felhívást, melyre a Nagybánya vidékén lakó előzetítői a „Gartenlaube“-nak, e lapot visszaküldték s elhatározták, hogy többé nem fizetnek reá elő, eddig azért nem küldhették, mivel — állítólag — nem volt reá betű, valószínűleg azonban azért maradt ki, mivel Joerges Agoston ó apostolása ennek közlésével néhány előzetítővel keves-szebb számlálna. — Engedjenek e lelkes felhívásnak megynék hőlyei is: nem oly szegűny a német iradalom, hogy ne lehetne a már megszok-t „Gartenlaube“-t ennél érdemesebb lappal pótolni.

— — A selmecei nők által Deák Ferencz ravatalára adott koszo-rú a városi levéltárba tétetett. — A koszorúra gyűjtött összegből meg-maradt 45 ft. 61 kr. valószínűleg a selmecezen létesítendő Deák alapa fordítatik. — Ez alaptöke kamatai -- mint már említők — oly selmecei tők vagy német hűk közt osztatik ki, kik a magyar nyelvet megtanulják.

— — Koburg Agoston herceg főcárnost rendeztet be Antal-ban s e célból legújában 19 fiacún szallítatot oda. — Öszintén kíván-juk, hogy a főcárnos minél előbb népessüljön be, s vidékünk díszje, az antali kástélyi tavaszi lakót ez idén is szerencsétlenség magas látogatá-sukkal Selmecei vidékét.

— — Antalban két földmives özvevrekedvén, az egyik leha-rapta ellenfele orrát, miért is alkalom adott neki az orrleharapások ártatlan örömeinek élvezetéről háborítatlan elmélkedni . . . a hűvőben.

— — Szerencsétlenség a bánábyában. F. hó 22-én a Fe-rencz-Józsefaknán egy szorgalmas bányamunkás (27. éves és 3 gyermek atyja) munkaközben, 194° mélységben egy rázuhanó földtömeg által agyonzuztatott.

— — Dynamit felrobbanás következtében egy steffölti fiatal iszaplás jobb keze mutató és középujját teljesen elveszíté; helyükujja megroconszallott. — A szerencsétlen a szeláknai kórházba szallítatot.

— — A selmecei népbank Mart. 5-én d. u. 3 órákor közgyűlést tartand a városházán. — Ez évi osztalék 9%-ot tesz.

— — A „Warte im Norden“ egy látszik elfogadta tanácsunkat s északabba vonult fényt terjesztetni, kiadója nagy bosszuságára, ki már betűket s papírt is hozatot számára.

— — „A líptó s. miklósi társalgó kör“ a „Nár. Novinyt“ kire-keszté körébl s „megírta megvetését azon pirantlan alávalóság felett, hogy világrontó kezekkel be merték piszkítani a felülmúlhatlan férriu emlékétk csak azért, mert magyar volt és épen azon pillanatban, midőn az uralkodó és koldus egyaránt fájalták a nagy vesztéséget A piszkodlás visszaesik azon nyomorult szerzőre és méltó társai:“ Öhajtatandó, hogy a „selmecei polgári casino“ is követné a zno-váraljai, s. miklósi, stubnyai körök példáját.

— — Mult pénteken a kolpachi tónál egy belábányai ember meg-fagya találtatot.

— — Kossuth Lajos „Hírlap“-ját a napokban Záreczky Adolf bányagazgató ur a selmecei levéltárnak ajándékozta. E levéltár egyike a leggazdagabbaknak hazánkban.

— — A selmecei házazulandó ifjak Mart. 1-én d. u. 6 órákor a „szóló“ vendéglőnél gyűlést tartanak. — Kértenek a tagok, je-lenjenek meg minél nagyobb számmal.

— — Táncpróba. Kinszky Károly táncantán Mart. 4-én a Marschalkó-féle teremben bált rendez, melyre az érdeklőketek tisztelettel meghívja, hogy tanítványai előhaladottságáról meggyőződjenek.

*) Helyre van az úte a mai számban.

Szerk.